

HAGERI KIRIK

EELK Hageri Lambertuse koguduse infoleht Juuni 2007, nr 7

**Lehes: Esiküljelugu koguduse õpetajalt
Noorteklubi "Esik"**

**Hageri kiriku kirikuteenijad läbi aegade
Koguduseõpetaja Jüri Vallsalu 50**

Üheksakümne aastane nooruk

Jüri Vallsalu

Sel aastal sai Eesti Evangeelne Luterlik Kirik (EELK) 90 aastaseks. Kui inimese jaoks on selline iga väga auväärne, siis kiriku jaoks tähendab see ehk ainult noorukiikka jõudmist. Teadagi, kirik iseenesest on ju märksa vanem. EELK puhul aga saame rääkida päris oma rahvakirikust.

Küllap on põhjust õige põgusalt meelde tuletada miks ja kuidas meie kirik sündis.

Veel 19.sajandi lõpuni võib rääkida luteri kirikust kui kolonialistliku loomuga härraskirikust. See tähendab, et kirik oli seotud feodalistlike struktuuridega ja privileegidega.

Kehtis patronaadiõigus, mis oli aadelkonna käes. Pastor oli üks omade hulgast ja sai pidada kirikumõisa töötasuna oma töö eest kirikus. See aga tähendas, et amet läks enamjaolt just maaomandi tõttu käest kätte, õigemini isalt pojale.

Väljastpoolt tulijail eriti asja ei olnud. Jakob Hurt nimetab patronaadiõigust "mürgiseks õunaks, mis on mürgitanud kogu kirikliku elu". Kirikut juhtis kirikukonvent. Praegust sinodaalset (demokraatlikku), rahvakirikule omast juhtimiskorraldust siis veel ei tuntud. Formaalselt kuulus kirik tsaari-Venemaa ülemvõimu alla.

Eesti soost kirikuõpetajaid oli sel ajal ametis ainult mõnikümmed.

Tõrjutus ja otsustusõiguse puudumine tugevdasid eestlastes soovi korraldada oma kiriku elu ümber rahvusprintsipi alusel. Rahvakiriku idee esmased väljaütledajad olid Jakob Hurt ja Ado Grenzstein. Nad jäävad aga hüüdjaks hääleks kõrbes. 1880. aastate algus oli küll üheltpoolt eesti rahvusluse kõrgaeg, teisalt aga siiski veel liiga varajane, et mõttest saaks tegu. 20. sajandi algusaastatel tulevad oma kirikukorralduse kavadega välja mitmed tuntud nimed - Karl Irbe, Villem Reimann, August Nigol, Johan Kõpp jt. Villem Reimanni võib pidada pärastise Eesti evangeelse-luterliku kiriku vaimseks isaks.

31. mail ja 1. juunil 1917 (vana kalendri järgi) toimus Tartus I kirikukongress, millega algas EELK põhikirja kohaselt EELK õiguslik iseseisvumine. Kirikukongressist võttis osa 294 hääleõiguslikku saadikut. Pastoreid ja ilmikute hääleõiguse suhe oli 1:3. Eesti soost pastoreid oli 38 ja sakslasi 37. Johan Kõpu esinemised I kirikukongressil olid kogu tekkivale kirikule suunda andvad. Tulevane vaba rahvakirik ei pidanud olema rahvale väljastpoolt pealesunnitud institutsioon, vaid

kirik mis viib oma tegevuse vastavusse rahva hingeelu nõuetega ja annab kiriku haldamise rahva kätte.

Kongress sõnastas järgmised resolutsioonid:

1. Eesti evangeeliumi-luteriusu kirik on vaba rahvakirik kodumaal ja asundustes.
 2. Tema liikmed on kõik need, kes oma väljaastumist kogudusest teada ei ole andnud.
 3. Eesti evangeeliumi-luteriusu vaba rahvakirik astub võimalust mööda maavalitsusega ühendusse.
 4. Eesti evangeeliumi-luteriusu rahvakirikusse võivad täisõiguslike liikmetena sisse astuda kõigi rahvaste liikmed, kes seda soovivad, kusjuures kaitsmist leiavad rahvusliku vähemuse usulised huvid ja tema õigused kiriku valitsemises proportsionaalse süsteemi alusel.
 5. Eesti evangeeliumi-luteriusu vaba rahvakirik astub sinodaalsesse ühendusse teiste evangeeliumiusu kirikutega Vene riigis.
- Riigitegelase Jaan Tõnissoni hinnangul oli see sündmus kirikliku iseseisvumise kõrval määrava tähtsusega ka rahvusliku ühtsuse seisukohalt. Ühendades üle 900 tuhande kirikuliikme, sai luteri kirik esimeseks eesti rahvast liitvaks institutsiooniks. EELK asutamine on osa ajaloolistest sündmustest, mis viisid Eesti Vabariigi väljakuulutamiseni 24. veebruaril 1918. aastal.

1934. aasta rahvaloenduse järgi nimetas end luteri kirikusse kuuluvaks 874026 inimest, mis on 78,2 % eesti elanikkonnast.

Kui jätta vahele nõukogude periood, mil kirik oli sunnitud olema kõrval ühiskonna arengutest tervikuna, siis võib ka öelda, et EELK-le vaba tegutsemise ja enesekorralduse aega tuleb tänaseks ainult umbes 40 aastat. Olen täiesti veendunud, et meie kiriku töömehe aastad on veel ees.

Soovin kõigile koguduse liikmetele kiriku juubeliaastal rohkelt Jumala õnnistust!

Kutsun EELK-le mitte ainult emotsionaalselt kaasa elama, vaid ka täisõiguslike vaba rahvakiriku liikmetena omalt poolt kaasa aitama ja palvetama, et kirik saaks olla kirik. Meie oma kirik.

foto www.eelk.ee/90 aastapäev

*Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku 90. aastapäeval jagati
mitmeid autasusid.*

*2. juunil anti Tartus üle EELK teeneteristid Hageri koguduse
ustavatele ja teenekatele töötajatele:*

EELK teeneterist 2. järk:

Paul Saar

EELK teeneterist 3. järk:

Lia Kaljuste

Jüri Vallsalu

9. juunil said Paldiskis aukirja ustava ja pühendunud teenimise eest EELK-s järgnevad Hageri koguduse liikmed:

Agu Kaljuste, Ester Lend, Tõnu Lend, Anne Maasalu, Mai Mänd, Mihkel Reinup, Hillar Vingel

ALTERNATIIVNE NOORTEÜRITUSTE SARI "ESIK"

Kristiina Kaljuste

MTÜ Noorteklubi ESIK on Hageri koguduse noorte algatatud projekt tööks noortega väljaspool kirikut. Meie eesmärgiks on korraldada Sakus, sealsetele mittekristlastest noortele, regulaarseid alternatiivseid noorteuiritusi. Usume, et ESIK võib olla abistavaks sammuks nende noorte usuteekonnale.

Tegelikult on meie visioon pikemas perspektiivis kolmeastmeline. Esimene aste on esik, kus tavaliselt võetakse külalised vastu. Seal teretatakse ja on esmane kohtumine inimestega. Edasi minnakse elutuppa, kus ollakse juba mugavamalt ning räägitakse ka konkreetsematest ja sisukamatest asjadest jne. Kolmas aste on köök. Köögis viibivad üldiselt pereliikmed. Seal puudub distants oma inimese ja külalise vahel. Kristlaseks saamine ei sünni tavaliselt üleöö. Me tahame, et iga samm, mis noor teeb, oleks astutav ja iga amps oleks mäluatav. Seetõttu on ka ESIK, kui esimene aste, üpris tagasihoidlik kõigi sügavate kristlike põhitõdede välja toomisega. Me lähtume küll kristlikest tõdedest ja oleme ise kõik kristlased, kuid antud üritusel on rõhk pigem sellel, et noored suudaksid näha täisväärtuslikku elu ka alkoholi-, tubaka-, narkootikumidevabana. Sellel üritusel

me tutvustame alternatiivseid võimalusi ja suuname noort isemõtlevaks, moraalseks, oma kaaslastest hoolivaks. Edasi toimub liikumine teise astmesse. Ma arvan, et sellest võib rääkida kõige varem paari aasta pärast. Aga sõna "esik" ise, kui midagi esmakordset, sobib väga hästi ka meie noorteklubi nimeks, kuna enamus meie tiimiliikmetest vastutavad esmakordselt mingi kindla ülesande eest. On näha, kuidas ESIKu töös on Jumal lasknud meie andidel välja tulla, millest mõni polnud varem võib-olla teadlikki.

Kuidas siis kõik alguse sai? Iga suve lõpul, kui tegime plaani uueks noorteka hooajaks, mõtlesime, et oleks tore, kui ka Saku kohalikke noori meiega liituks. Kuna aga mittekristlasnoored ise niisama kirikusse ei tule, siis tuleb meil nendeni jõuda. Nii me mõtlesime päris mitmel hooajal. Ma arvan, et kui kristlikud üritused ei suurene, siis tuleb midagi ette võtta, strateegia üle vaadata ja uusi plaane mõelda.

2006. aasta kevadel, rääkisime Kätliniga, et sel hooajal tõepoolest hakkame midagi tegema. Terve suve pani Jumal südamesse igasuguseid uusi ideid. Kui ma hakkasin meie koguduse noortele ideest rääkima, siis kogesin suure rõõmuga, et teistelegi oli Jumal selle südamesse pannud. Muidugi oli ka neid, kes kahtlesid ja said indu juurde alles siis, kui asi reaalselt toimuma hakkas. Sügisel alustasime esimeste koosolekutega ja novembri lõpuks olid meil juba MTÜ paberid käes. Plaanisime ka esimese ürituse novembris korraldada, aga aja puuduse ja hilinenud läbirääkimiste tõttu jäi see ära. Tagant järele mõeldes ei olnudki see nii hull, sest saime endale veel 2 lisakuud ettevalmistuseks. Ettevalmistusaega mahtus ka ürituse loa taotlemine vallalt, läbirääkimised päästeameti, politsei ja Huvikeskuse juhatajaga. 20. jaanuaril toimuski esimene noorteuiritus ESIK, alateemaga „Mis toimub?“. Kohal oli ligi 90 inimest, sealhulgas tiimi liikmeid umbes 20. See oli üle ootuste suur arv ja üritus sujus suurepäraselt! Praeguseks on olnud 5 üritust, igaühel oma alateema. Õhtu ise koosneb kahest pooldest: esimene pool sisaldab endas rohkem meelelahutust koos videote,

muusikaliste esinejatega, näitesketši, mängu jms. Teine pool on sisustada õhtu peakõneleja poolt, kes käsitleb antud teemat lähtudes sealjuures kristlikest väärtushinnangutest ning põhimõtetest.

Ürituse ametlikule osale järgneb nn. afterchill, kus tee ja kohvi kõrval saab esitada küsimusi õhtuteema kohta, tutvuda või lihtsalt mõnusalt aega veeta. Esinemas on käinud nii bände, näiteks hooaja lõpuüritusel oli ansambel Crux, kui ka Tartust Going UPI ürituse tanstutrupp JR ja Tallinnast Beatboxi poisid. Kõnelejad on üldiselt olnud noortepastorid, kuid näiteks märtsi üritusel rääkisid suhetest abielupaar Kuldar ja Margaret Kaljuste.

Üritustesari ESIK toimub septembrist maikuuni. Oma sihtgrupiks oleme võtnud 17. aastase mittekristlasest poisi kui tema tuleb, siis tulevad teised ka! Meil on kindel tiim, mis koosneb ametlikult 12 liikmest vanuses 18-36 ja käib koos pea iga nädal, et ette valmistada järgmist üritust. Igaüks vastutab mingi ülesande eest. Kas siis videote, dekoratsioonide, mängude, söögi, tehnika või hoopis MTÜ, kui juriidilise isiku, eksisteerimise eest. Suur rõõm on kõikide abiliste üle, keda on üle kümne ja kes aitavad konkreetset õhtut läbi viia või kelle poole pöördume, kui oma tarkus otsa saab. Kuna ürituse kulutused on suhteliselt suured, siis oleme kirjutanud projekte erinevatesse fondidesse ja samuti on meid toetanud eraisikud. Ka kogudus on oma panuse andnud sellesse töösse. Samuti on meil ka nn. mentorid, kes pidevalt palvetavad meie eest. Nende olemasolu on hindamatu. Saadame neile aeg-ajalt e-maile oma murede ja rõõmudega.

foto www.esik.ee

foto www.esik.ee

Algus lk. 2

Kõik ei lähe alati sujuvalt. Kui saame eitava vastuse mõnelt firmalt, kuhu oleme projekti saatnud või tundub, et jõud ja tarkus saavad otsa või kimbutavad hoopis kahtlused, siis oleme kogenud palvejõu tegelikku suurust. Asjad hakkavad ise paika loksuma. Avastad, et keegi hea inimene on pangakontole raha kandnud või saad toetava kirja või sõnumi mentorilt. Kõige suurem rõõm on see, kui üritusel on kohalikud noored ja nad on võtnud ka oma sõpru kaasa.

Esimese hooaja lõpetasime suure tänutundega. Kui me enne alustamist mõtlesime, et milline oleks üritustele tulevate noorte arv, siis see arv sai kindlasti mitmekordselt ületatud. On

olnud palju tööd, vastutust ja pisaraidki. Aga oleme õnnelikud, et Jumal andis julgust selle tööga alustada. Usun, et kui me ei kaota oma sihti slime eest, siis saame näha ka selle töö vilju. Ka seda oleme rääkinud, et kui kunagi kasvõi üks noor leiab läbi ESIK'u tee Jumala juurde, siis on meie eesmärgid enam kui täide läinud.

Nii palju, kui oleme noortelt küsinud, on neile meeldinud. Sakus ei ole midagi sellist varem korraldatud. Mäletan, et pärast esimest üritust oli võib-olla osa noori veidi segaduses, et miks nüüd keegi läheb ette ja hakkab midagi rääkima. Aga eks see ole harjumuse asi ka, nüüd noored juba teavad, et ESIK'usse kuulub ka jutuosa, mis on alati väga arusaadav ja praktiline.

Hetkel oleme suvepuhkusel. Kogume ideid ja kirjutame projekte uueks hooajaks. Sügisel tuleb natuke ka tööjaotust ümber jagada, sest nii mina kui Mirjam plaanime aastaks välismaale minna.

Me tahame kindlasti jätkata, loodame, et saame oma tööks ka vajalikud ressursid. Imeline on see, et kui meil jääb millestki endal puudu, siis Jumal on siiani pannud selle puuduva osa juurde. Kui kellelgi on huvi ESIK'u töös osaleda või ettevõtmisi toetada, siis on kõik alati teretulnud. Rohkem infot saab vaadata ka meie koduleheküljelt www.esik.ee

KIRIKUTEENIJAD LÄBI AEGADE

Kirikus on mitmeid erinevaid ja väga olulisi tööloike. Ühed paistavad rohkem silma, teised vähem. Kirikuteenija amet on tihtipeale teenimatult tähelepanuta jäänud. Täna lehes parandame selle vea ja teeme väikese ülevaate kirikuteenijatest Hageri kirikus. Küsitlesime mitmeid inimesi, kes selle tööga varem või hiljem tegelenud, mille tulemusel moodustus üks kildudest koosnev mosaiik. Suur aitäh selle ilusa osa ja teenimise eest!

Mihkel ja Magda Kännola

Meenutab tütar Ester Lend:

Millal Sinu isa oli kirikuteenija?

Mis ajast alates täpselt minu isa sellele tööle asus, ei tea, aga sellest ajast, kui mina mäletama hakkasin oli ta seal küll. Peale abiellumist kolisid nad Hagerisse elama. 29. detsember oli pulmapäev, aga täpselt aastat ei tea. 1944. aastal sündis minu õde Rutt. Õpetajaks oli Albert Soosaar.

Mida kirikumehe töö endast toona kujutas? Mis olid Sinu vanemate ülesanded?

Siis oli kõik lihtsam. Ei olnud vaipu põrandal, ei kantsli- ega alatarikatteid. Mäletan, et ema pesi hoolega kodu neid valgeid linu, mis olid altari peal. Need olid kohe eriliselt valged, pitside ja ristidega. Sellel ajal oli nii, et laupäeva õhtul kell 18.00 löödi kirikukelli ja ka pühapäeva hommikul (kell 10.00). Selleks tuli alati üles torni kella juurde ronida. Muidugi löödi kella ka matustel ja talitustel.

Ülesanded olid üksed lahti teha, tuled põlema panna, küünlad süüdata, armulaua-asjad altarile panna. Mäletan, et mingil ajal olid kirikus ümmargused plekkahjud, siis käis isa neid kütmas,

aga see oli lühikest aega. Need ahjud küll eriti sooja ei andnud. Minu mäletamist mööda oli isa ülesanne ka leeripäevaks kased kirikusse panna ja jõulukuused tuua. Õpetaja Soosaare ajal oli isa kohustuseks ka õpetajale kogudusemajja puud ja vesi tuppasse. Mäletan, et esimesed põrandariided ostsid kirikusse keskmisse vahekaiku minu ema ja isa (õe Ruti mälestuseks).

1967. aastal, kui tuli õpetaja Saar, otsustas isa sellest ametist ära tulla. Siis lisandus igasuguseid teisi töid. Kui ehitati talvekirik, siis käis isa seal pühapäeva hommikuti kella 5 paiku kütmas. Kui tulid vaipkatted põrandale, siis oli rohkem koristamist (kuuseokkad peale matuseid). Värvilisi altarikatteid tuli vahetada. Muidugi oli vaja ka kiriku juures ja kogudusemajja ümber lund rookida.

Pühapäev pühapäeva järel oli isa ametis, vahel harva asendas teda ka ema. Isa oli samal ajal ka surnuaiavaht.

Kas on meelde jäänud mingeid erilisi sündmusi või hetki?

Mäletan seda, kui kuuskedel olid elavad küünlad ja meie, lapsed, käisime teenistuse algul neid, mis madalamatel okstel olid, süütamas ja peale teenistust

ära kustutamas.

Eriliselt tore oli minu meelest esmaspäeva hommik peale leeripäeva, kui kased kirikust välja toodi. Meeldis ka heinategemine ümber kiriku. Leeripäevaks sai alati hein tehtud ja hobusega koju veetud. Tee tundus lapsena ikka tohutult pikk kiriku juurest surnuaia juurde.

Mihkel Kännola, foto perekonna erakogust

Kirikuteenijad - Agnes Kaljuste

Kuidas ja millal sai Sinust kirikuteenija?

1974. aastal, kui Selma ja Arvo Kallaste töö kirikus lõpetasid, kutsus tollane õpetaja Paul Saar mind sellesse ametisse. Ma käisin küll ka aeg-ajalt varem Selmat abistamas, nii et päris võõras see töö mulle ei olnud. Minuga koos alustas uuesti ka Mihkel Kännola, kes vahepeal oli mõnda aega puhkust pidanud.

Agnes Kaljuste 85 sünnipäeval

Kaua selles ametis olid? Millised rõõmud ja mured olid selles töös?

Minu tööperiood kestis 15 aastat. Kõige tähtsam oli, et kirik oleks puhas ja korras ja üks õigel ajal avatud, olgu siis ametitalituseks või Jumalateenistuseks. Mulle väga meeldis see töö, olin üksi kirikus, koristasin ja mõtlesin omi mõtteid.

Mida kirikumehe töö endast kujutab? Mis olid Sinu ülesanded?

Eks ikka koristamine – tolm pühkida, põrand puhastada, kirikus katete vahetamine vastavalt kirikuaastale, kellalöömine, armulauariistad tuli kogudusemajast kirikusse viia ja pärast Jumalateenistust tagasi viia. Matuste puhul lisandus veel mitmeid ettevalmistusi, nagu küünlajalgade paika panemine, kirstualuse kohale toomine. Viimastel tööaastatel tuli paar tundi enne Jumalateenistust kiriku küttesüsteem sisse lülitada. Ka kiriku valgustite sisselülitamine oli minu ülesanne. Talvel, kui juhtus palju lund sadama, siis oli lumerokimine kirikuuksest maanteeni muidugi suur töö. Matuste puhul tuli veel lisaks kirikuuksest surnukuurini tee puhas hoida.

Mida see töö Sulle tähendas, mida Sulle andis?

Tegin seda tööd armastusega, olin ju lapsest saadik kirikus käinud, laulukooris laulnud. Sestap püüdsin täita oma ülesandeid kogu südamega. Oli

palju kohtumisi inimestega, olin ju esimene, kes avatud kirikuuksel inimesi vastu võttis, kui ametitalitused toimusid.

Kas on meelde jäänud mingeid erilisi sündmusi või hetki?

Nende aastate jooksul oli nii rõõmsaid kui ka kurbi sündmusi – ristimisi, laulatusi ja matuseid. Kõige rohkem on mees need, mis on oma lähedasi puudutanud.

Mida arvad koguduse elust ja tööst? Koostöö teiste kirikutöötajatega.

Koostöö on minu meelest Hageris alati hea olnud nii õpetaja, organisti, koorijuhi kui ka teistega. See on Jumala õnnistus, kui töötajad omavahel rahumeelselt hakkama saavad.

Mida oma elus oluliseks pead ja väärtustad? Millega veel tegeled?

Kõige olulisem on usk ja need väärtused, mis see annab. Usu, lootuse ja tänutunne Jumala vastu, kes on elus siiani läbi kandnud.

Olen oma elus palju käsitööd teinud, kindaid ja sokke lastelastele ja kangastelgedel vaipu kudunud. Nüüd täidan oma aega vaimuliku kirjanduse lugemisega. Enamasti saan oma lugemisvara Hageri koguduse raamatukogust.

On Sul midagi veel südamel?

Ütleksin tuttava laulu sõnadega: „Saaks koju hing, saaks koju hing...”

Kirikuteenijad - Eva ja Helmut Hirs

Kuidas ja millal sai Sinust kirikuteenija?

1990. a. lõpupoole, kas surnute mälestuspühal või esimesel adventil, tegi koguduse juhatuse esimees Agu Kaljuste mulle ettepaneku hakata kirikuteenijaks. Andis ühe nädala mõtlemisaega. Kas võtan või ei võta, otsustada oli raske. Abikaasa ütles, kui võtad, siis aitan, aga ise pead otsustama. Ootamatult tuli aga külla õde, kes asjad paika pani. Ta ütles: “Jääd varsti pensionile, aga tööd teha veel jaksad, võta see amet vastu!”

Kaua selles ametis olid? Millised rõõmud ja mured olid selles töös?

Kirikuteenija ametit sain ma koos Helmutiga pidada 14 aastat ja 6 kuud. Nõnda saime oma panuse anda Jumala teenimisele. Oma tööd tegime kohusetundlikult. Igal tegemisel ja toimetusel oli meist ikka keegi kohal. Vahel ka mõlemad. Kellegi teise hooleks me oma tööd ei jätnud. Rõõm seisnes selles, et sai sel kombel Jumalat teenida. Oli lihtsalt hea olla, elule vaheldus, pühalik tunne. Kaks aastat tagasi, kui metsast viimaseid jõulukuuski kiriku jaoks toomas käisime, tundsin, et see käib mul üle jõu. Olin vist siis juba haige. Õpetaja Saare ametisoleku ajal oli kaks adventikuuske altaris. Keegi oli ühe vaasi, kus kuusk sees käib, katki teinud. Ja veel meenub üks ebameeldiv asi, et klahvpilli jalad kadusid ära ja ei leitudki üles...

Eva ja Helmut Eva kuldleeripäeval juunis 2007

Algus lk.4

Mida kirikumehe töö endast kujutab? Mis olid Sinu ülesanded?

Olenevalt aastaajast on ju erinevad tööd. Aga kirikuuste avamine, kiriku korrashoid, laulunumbrite panek, armulauariistade valmispanek, tulede süütamine, katete vahetamine see on põhitöö. Osa katteid on vaja ka triikida (musti ja rohelisi ei ole vaja). Talvel soojuse sisse- ja välja lülitamine ja lumerookimine. See oli viimastel aastatel küll raske, kuna lund oli palju. Aga Jumal andis jõudu. Seoses matustega on vaja kell ümber lülitada ja enne valmis panna alus ja küünlad ja pärast matust jälle uuesti koristada.

Mida see töö Sulle tähendas, mida see Sulle andis?

Kui neljas advent ja jõululaupäev oli ühel päeval (nagu möödunud aastal), siis see valgete katete triikimine ja panemine pakkus mulle erilist rahuldust ning rõõmu. Sai terve päeva olla kirikus, pühas paigas. Tegin seda mõnuga ja mind valdas hea vaim. Üksi kirikus olles ei karda ma midagi. Kui surnukambris olid hoiul sellised lahkunud, kellel ei olnud seost kirikuga, mõtlesin neile vaikes harduses.

Kas on meelde jäänud mingeid erilisi sündmusi või hetki?

Rõõmsad sündmused on laste ristimine, laulatused, leeripäevad. Ma olen harjunud ikka kuulama, mida õpetaja kõneleb. Ükskord laulatuse ajal ütles õpetaja äkki: "Kallid leinajad..." Ehmun sinu sellele apsu pärast. Aga õpetaja suutis olukorrast üle olla ja kõnes kõik jälle korda saada. Oleme ju kõik lihtsalt inimesed ja meiega juhtub igasuguseid asju.

Kirikuteenijad - Malle Teekivi

Kuidas ja millal sai Sinust kirikuteenija?

Malle Teekivi: Tänu toredale juhusele. Kuna olin 11 aastat kodus lapsi kasvatanud, otsustasin, et oleks aeg tööle minna. Parasjagu otsiti Hagerisse kirikuteenijat ja kuna polnud kedagi, kes sellele ametile kandideeriks, võtsin pakkumise vastu.

Kaua selles ametis oled? Millised rõõmud ja mured on selles töös?

Selles ametis olen olnud 2 aastat. Rõõm on igal pühapäeval kohtuda toredate, sõbralike inimestega.

Mida kirikumehe töö endast kujutab? Mis on Sinu ülesanded?

Minu ülesandeks on süüdata küünlad ja helistada kirikukelli jumalateenistuse alguses ja lõpus ja hoida korras kogudusemaja ruumid. Suvel tuleb muru niita, talvel puhastada teed lumest.

Mida see töö Sulle tähendab, mida see Sulle annab?

Sel sügisel toimus Nissis muinsuskaitsealane täiendkoolitus kirikutöötajatele. Seal kõneles lektor Marju Raabe, kes ütles, et kirikuteenija töö on nagu palve. Minu jaoks see ongi nii.

Kas on meelde jäänud mingeid erilisi sündmusi või hetki?

Kindlasti on üks meelde jäävamaid sündmusi koolirahu kontsert, kui esinemas käis Dave Benton. Tema on eriliselt päikseline inimene.

Mida arvad koguduse elust ja tööst? Koostöö teiste kirikutöötajatega.

Koostöö teiste kirikutöötajatega on tore ja mõistev. Eriti armas on teada, et hulk teraseid silmi märkavad nii mõndagi ebatäpsust või viperust ja sellest mullegi teada annavad. See teeb südamele sooja.

Mida oma elus oluliseks pead ja väärtustad? Millega veel tegeled?

Mõned laulatused olid nagu moeshow korraldajad eirasid kirikutavasid ja tahtsid ise asju paika panna. Teinekord olid jälle korraldajad väga sõbralikud, heatahtlikud ja kirikuga arvestavad.

2001. a. valiti presidendiks Arnold Rüütel. Jõulukirikuks valis ta Hageri kiriku, kuhu tuli koos abikaasaga. See oli meile suur tunnustus. Presidendiga oli kaasas peapiiskop Kiivit koos abikaasaga. Peapiiskop pidas ka jutluse. Päeval, kui telemehed oma aparatuuri üles panid, käisid mehed koos koertega mitu korda kütteruumis vaatamas, ega kuhugi pole midagi kahtlast peidetud.

Mida arvad koguduse elust ja tööst? Koostöö teiste kirikutöötajatega.

Hageri koguduses on elu huvitav. Oli meeldiv tundma õppida kahte koguduse õpetajat ja nende peresid. Oleme tänulikud selle võimaluse eest töötada kiriku juures. Meeldiv oli käia koguduse aktiiviga Tartu Pauluse kogudusel külas, kus sai muljeid vahetatud. Ja eks meil kõigil tuleb kogudustes oma tööd hoole ja armastusega teha.

Nüüd oleme Helmutiga tavalised koguduseliikmed ja kirikuskäijad. Ja kui abi on vaja ja me suudame, siis võime ka veel mõnes töös kaasa lüüa.

On Sul midagi veel südamel?

Soovime uuele kirikuteenijale jõudu ja tervist vastu pidada.

Minu elus on kõige olulisem turvata oma lapsi, kellest kolm käivad veel põhikoolis. Põhiline ülesanne ongi nad hommikul kooli saata ja päeva jooksul jälgida, et nad ka muusikakooli jõuavad. Koos lastega käime suusatamas, ujumas või mängime sulgpalli.

On Sul midagi veel südamel?

Olen tänulik, et minu elus ei ole lause "Jumal on armastus" lihtsalt sõnad.

Malle Teekivi, foto Juhan Põld

JÜRI VALLSALU 50

15. juulil tähistab meie koguduse õpetaja Jüri Vallsalu oma 50. sünnipäeva. Sel puhul sai tehtud juubilariga järgnev intervjuu.

Millisest kodust oled pärit? Kuidas mõõdu Sinu lapsepõlv?

Lapsepõlvest on mulle meelde jäänud helged mälestused. Turvatunde andis lihtne maakodu ema, isa, vanaema, kahe venna ja õega. Koduküla oli suhteliselt väikene kuid siiski piisav, et tekiks meie tunne. Mängud ja töö käisid käsikäes. Hea, et minu lapsepõlve ajal ei olnud interneti, ka televiisor oli suhteliselt haruldane. Seega jäi aega ja energiat ühisteks mängudeks. Tol ajal tuli kodus ikka ka tööd teha, aga see ei tundunud sundusena. Talgupäevad olid lausa oodatud.

Milline on Sinu haridustee?

Haridustee algas kodus vanemaid jäljendades. Kooliteed käisin kaheksa esimest aastat Ääsmäel. Edasi õppisin Tallinna Ehitus- ja Mehhaanikatehnikumis tööstus- ja tsiviilehitust. Peale sõjaväge jätkasin suhteliselt varsti õpinguid EELK Usuteaduste Instituudis, mille lõpetasin 1986. aastal. Viimase perioodi sisse jäävad ka paariaastased õpingud Helsingi Ülikooli teoloogia teaduskonnas. Ka peale koole olen püüdnud ikka raamatuid lugeda, silmi lahti hoida ja seda kõike endaga sobitada. Kindlasti on sellel teel ees veel nii mõndagi huvitavat.

Miks teoloogia? Kuidas jõudsid vaimuliku ametisse? Kes või mis mõjutas Sind sellist valikut tegema? Eeskujud, õpetajad?

Usk Jumalasse on mind juba maast madalast erutanud. On väga põnev mõelda nende asjade peale, mis on hetkel meie silme eest veel varjatud. Minu jaoks ei ole olulist vahet, kas inimene tegeleb teadusega või usuga. Mõlemad tegevused on ajendatud vägevast soovist näha seni nähtamatut, tunda tundmatut, sõnastada sõnastamatut. See, et sellel teel on võimalik ajaloos edasi liikuda, annab tegevusele mõttekuse ja elujõu. Vaimulikku ametisse tõi mind omamoodi juhus. Jumal sai mind kätte. Minu noorusaeg kuulub nõukogude perioodi, mis ei olnud kirikule just kerge aeg. Olin õppinud ehitustööde juhtimist. Valmistusin ka minema sõjaväkke. Siis aga sain kirja EELK Usuteaduste

Instituudi toonaselt dekaanilt Ago Viljarilt, kes pani südamele, et mõtleksin vaimuliku ameti peale kirikus. Küllap ta oli kusagilt kuulda saanud, et kirik mind huvitas. Kutse põhjendus oli veenev - kirikuõpetajaid ei jätkunud piisavalt. Vanad töötegijad kadusid, noori tuli sel perioodil peale veel päris vähe. Oli reaalne oht, et olemasolevad kogudused jäävad teenimata.

Mõttest sai tegu siiski läbi raskuste. Kummalised on Jumala poolt antud teerajad. Endas selgusele jõuda aitas mind omamoodi ka kohustuslik ajateenistus Nõukogude Armees ja sealne "rangelt vabatahtlik" ideoloogia. Tants käis komsomoliks astumise ümber. Iseloomustaksin seda aega kui absurditeatrit, komöödiast oli minu jaoks asi kaugel. Sõjaväest naastes, suhteliselt varsti, alustasin õpinguid Usuteaduste Instituudis.

Vaimulikest eeskujusid on mitmeid. Kõigepealt nimetaksin Toomas Pauli, kelle mõtteselgust ja lugemust imetlen üha edasi. Ta oli mulle olulistel hetkedel rohkem kui õpetaja. Vaimuliku tee alguses üheskoos eksida ja meelt parandada on võimaldanud aga Joel Luhamets. Joeli puhul pean eriti oluliseks seda, et ta ei püüa näida vaid on - siiras ja avatud.

Mida tähendab Sinu jaoks olla vaimulik, üldse - olla kristlane? Mis on kirikuõpetaja rõõmud ja mured? Mida kujutab endast koguduse teenimine õpetajana?

Vaimulikuks olemine tähendab minule ennekõike kahte asja: elurõõmu ja teenimist. Elurõõmu sellepärast, et vaimulik amet lausa kutsub vaatama nähtamatutele asjadele. Inimesele olulisemad väärtused nagu armastus, rõõm ja rahu, on oma olemuselt vaimulikud. Need on Püha Vaimu annid. Nendest andidest osasaamiseks ei piisa ainult teadavõtmisest, selleks on vaja ka valikut ja pühendumist. Kahjus on liiga tuttavad need näited, mil inimeseks olemise asemel räägime asjade omamisest ja armastuse asemel tähtsatest tegemistest ning raha teenimisest. Sügavam rõõm tuleb siiski nähtamatute väärtuste kogemisest. Teenimine, lihtsustatult, tähendab aga selle rõõmu jagamist teistele omasugustele. Kirikuõpetaja on meie oludes küllap rohkem seisus kui elukutse. Paljude

ametitega on nõnda, et peale päevatööd võid olla kes tahes ja kus tahes. Kirikuõpetaja nii ei saa. "Üliusklik" Eesti ühiskond ei kingiks seda kindlasti. Mõtlen sellega, et inimesed, kes ise ei pruugi käia kirikus, jälgivad väga suure kiivusega, milline on kirik ja millised on kirikuõpetajad. Minule isiklikult, õnneks, see ei tähenda suurt traagikat. Arvan, et mu huvid ja temperament aitavad mul kirikuõpetajaks olemisele pigem kaasa. Õnnestumised kirikuõpetaja ametis on seotud kogudusega. Väga suurt rõõmu ja rahuldust pakub see, kui perekondadega tekivad sidemed üle põlvkondade - siis, kui lapsed, keda olen ristitud, tulevad leeri, lasevad oma abielu laulatada ja oma lapsi ristida. Matused muidugi kuuluvad ka siia valdkonda, aga need on seotud teistsuguste meeoludega. Kirikuõpetaja üks olulisemaid ülesandeid on pidada jumalateenistusi. Luterlikus kirikus on jumalateenistus koguduse elu ja osaduse keskmeks. See on tohutult vägev fenomen. Meie kirik on sõnakeskne kirik. Jumalateenistus tähendab sõnaga teenimist. Ka sakrament on mõistetav sõna kaudu. See aga omakorda annab sõnale erilise kaalu ja kirikuõpetajale erilise vastutuse.

Mida mõtled sellest ajast, milles täna elame?

Segane aeg. Rahast on saanud tänane jumal. Iga võimalus raha tegemiseks on justkui ette pühaks kuulutatud. Inimene ei ole esikohal, vaid äri. Olgu viimaseks näiteks kasvõi Harju maavanema kehtestatud alkoholimääri piirangud ja nende kohene lõpetamine. Minu meelest väga kõnekas oli ka E.E.L.K. peapiiskop electuse dr. Andres Tauli sõnavõtt eestlaste tegemisest Kanadas, mille ta pidas Tartus EELK 90.aastapäeva konverentsil. Ta nimetas, et esimese ja teise põlvkonna pagulased hoidsid väga kokku, et säilitada oma keelt ja kultuuri. Täna Eestist tulijad reeglina ei otsi tihedaid sidemeid eestlaste keskustega, neile on tähtsamad edukad ingliskeelsed ärisidemed.

Selline, valdavalt rahale orienteeritud, ajastu ei saa aga kaua kesta. Me ei ela ju üksnes leivast.

Nende teemadega seoses, mis puudutab ka kirikut, näen ääretult suurt vajadust eesti ajaloo ja kultuuriloo uuesti läbimõtlejate järele. Kiriku koht selles on liiga tendentslik. See ei ole aus. Muinaseestlaste idealiseerimine ja ristiusu tulek "tule ja mõõgaga" on ideoloogia, mis sobis ehk valgustusaegsesse võitluse võõraste valitsejatega, nõukogude ajal see kujundati relvaks, aga sellel ei tohiks

olla vabas Eestis enam sellist ainuvalitsevat positsiooni.

Eestimaal on päris palju geograafiliselt erinevaid, üksteisest eemal asetsevaid paiku, kus oled kirikuõpetajaks olnud. Kuidas sattusid Saaremaale, Vastseliina, Tallinna? Millistena iseloomustad neid kogudusi, töö- ja elukeskkonda?

Kõikidesse kogudustesse, v.a. Hagerisse on mind kirikuvalitsus määranud. See, et neid erinevaid kogudusi nii palju on saanud, on tingitud, vähemalt osaliselt, sellest, et ühel perioodil oli laud malenditest suhteliselt tühi. Suured kogudused jäid ilma õpetajata ja siis oli peapiiskopil kohustus töötajaid hinnata ja ringi paigutada nii, et kõik kogudused saaksid teenitud. Õpipoisina tuli alustada väiksematest. Samas on suur õnn, et Eestimaal on nii palju erinevaid kogudusi. Nii nagu erinevad murded tähendavad elusat ja rikast keelt, nõnda ka väga erinevate koguduste olemasolu tähendab elusat kirikut.

Minule vaimulikuna on see andnud suurepärase õppetunni ja palju kogemusi. Olen kohanud kõikides kogudustes, suurusest olenemata, ilusat inimlikku osadust, usku Jumalasse ja ustavust.

Saaremaalt leidsid endale ka abikaasa. Milline roll on Sinu elus abielul ja perekonnal? Kas ja kuidas on vaimuliku amet mõjutanud perekonnaelu?

Abielul ja perekonnal on minu jaoks

väga oluline roll. Arvan, et ma olen oma iseloomult koduhoidja. Ma ei sõbrune kiiresti, seda tähtsam on aga suhe omadega. Abikaasa ja lapsed on omad, kellele ma elada ei oskaks. Tunnen end oma pere ees võlglasena. Väljavabandamiseks ei taha ma siiski vaimuliku ameti taha pugeada.

Kas oled nüüd siis ringiga Hageris tagasi? Oled ju siitkandist pärit. Kas ei olnud valus Tallinnast Hagerisse "kukkuda"?

Ma ei kukkunud Tallinnast Hagerisse, pigem hüppasin. Olen esimene vaimulik, kes, vastavalt peale nõukogude perioodi lõppu vastuvõetud kiriku uuele põhiseadusele, sai kandideerida vakantsile koguduseõpetaja ametikohale ja saada valituks. Tulin Hagerisse omal algatusel. Ma ei salga, et kodukogudus on mulle tähtis. Samavõrd tähtis on aga ka elamine maal. Kevad, suvi, sügis ja talv on maal kuidagi palju vägevamad, kui linnas. Tunnen end maal rohkem jumalalapsena, sest linnamaastikud on enamjaolt inimese kujundatud. Linn, elukohana, ei ole minule parim. Tunnetan küsimuse taga ka hinnangu küsimist minu positsioonile kirikus. Karjääritegemine kirikus on ainult üks suur illusioon.

Mida tähendab Sinu jaoks Hageri kogudus? Millega oled rahul? Mida peaks muutma?

Kogudus tähendab mulle ennekõike siin elavaid inimesi. Paljudel, isegi kirikus

aktiivselt mittekäivatel inimestel, on juured Hageri koguduses. Seega leian, et ei oleks õige piiritleda oma tööd ainult kirikusse tulevate inimestega. Tänapäevane kogudus võimaldab niihästi suuri ja ülevaid, viimase peale organiseeritud, rahvarohkeid sündmusi, aga ka väikesi sissepoole vaatavaid osadusringe.

Olen rahul sellega, et koguduse varasematele vaimulikele ja töötajatele mõtlemine toetab minu tegevust. See pilk ei alanda vaid ülendab. Veel täna saab tajuda vennastekoguduse äratusliikumise positiivset vaimust, mis siinset kirikut on paari sajandi jooksul oluliselt mõjutanud.

Alati ei pea olemasolevat muutma. Kärtsitu muutmine tähendaks ka rahulolematust seni tehtuga. Selline kärtsitus on sageli seotud nooruse ja kogenematusiga. Paari asja eelkäijatest teisiti tegemine ei tähenda aga veel nende asjade paremini tegemist. Osades kirikutes on kasutusel liturgiaid, mis pärinevad 5.-6. sajandist. Nende liturgiate elujõu taga on palvetamine, mitte lõputu uutmine ja muutmine.

Kui vaatad möödunud 50-le aastale, siis mida tunned, millest mõtled, mida eriliselt meenutad?

Imestan. Ma ei suuda kuidagi uskuda, et aeg on nii kiiresti läinud. Meenutamiste aeg seisab loodetavasti veel kaugemas tulevikus. Mulle meeldib väga elada! Jumal on olnud mulle armuline!

Jüri Vallsalu Hageri kirikla õuel 2007

TEATED

EELK Kirikukogu otsusega on soovitatav igaaastane LIHKMEANNETUS 1% INIMESE SISSETULEKUST

Näidis:

Kuu sissetulek:	Liikmeannetus aastas:
1000.-	120.-
2000.-	240.-
5000.-	600.-
8000.-	960.-

- * Igaaastane liikmeannetus on koguduse liikme kohustus oma koguduse ees.
- * Liikmeannetust on võimalik tasuda ka osade kaupa
- * Liikmeannetust on võimalik tasuda sularahas koguduse kantseleis või pangaülekandega koguduse pangaarvele. Sularahaga tasumise puhul saab inimene sellekohase kviitungi
- * Koguduse pangaarve: Eesti Ühispank, a/a 10802003930006
- * Pangas on võimalik teha vastav leping, et pank ise kannab liikmeannetuse kokkulepitud sagedusega kogudusele üle.
- * Ülekandele tuleb märkida, kelle eest ja mis perioodi eest liikmeannetus tehakse.
- * Liikmeannetuselt on võimalik saada järgmisel aastal maksuametilt tulumaksu osa tagasi. Kasutage seda võimalust.
- * Vajaduse korral annab kogudus sellekohase tõendi.

**Koguduse juhatus tänab kõiki, kes on oma annetusega
kogudust toetanud.**

LEERIKURSUSED

Kevad-suvine leerikursus algab igal aastal 1. laupäeval peale Ülestõusmispuhi.2007.a. Tunnid on laupäeviti kella 10-12 Hageri kogudusemajas. See leerikursus on mõeldud ennekõike koolinoortele. Leeripäev on juulikuu 2. Pühapäeval, seekord siis 8. juulil 2007.a.

Sügisleer algab igal aastal septembri 1. laupäeval ja kestab novembri alguseni. Tunnid on laupäeviti kella 10-12 Hageri kogudusemajas. Leerikursusele kutsume ka neid, kes arvavad, et nende õige leeriaeg on möödas.

RAAMATUKOGU

Kogudusemajas olevast koguduse raamatukogust on võimalik laenutada kristliku sisuga raamatuid alates 1997.aastast. Mõtte algataja ja tubli eestvedaja on raamatukoguhoidja Aivi Maasalu.

Jumalateenistused Hageris
pühapäeviti algusega kell 12.00

*

Jumalateenistused Sakus
pühapäeviti algusega kell 15.00

*

Iga kuu kolmandal pühapäeval 10.30 kuulutuse tund
kirikus

*

Pühapäevakoolitunnid toimuvad Hageris alates Mihklipäevast Emadepäevani iga kuu teisel ja neljandal pühapäeval algusega kell 12.00. kogudusemajas.

*

Noortetunnid toimuvad iga kuu esimesel laupäeval, täpsem info Kätlin Barz
(Tel:56645672)

*

Koguduse **segakoor**,
info Anne Maasalu (tel:48 97381)

Koguduse **kammerkoor "Lambertus"**, info
Sigrid Pöld (tel:5214339)
Merle Lend (tel:5545727)

Koguduse **puhkpilliorkester**, info
Joel Ots (tel.56 622896)

**Muusikakollektiividesse oodatakse rõõmsalt kaasa
lööma!**

Infolehe "Hageri Kirik" koostajad ootavad ettepanekuid ja kaastööd järgmise lehenumbri valmistamiseks. Samas tänavad kõiki, kes käesoleva numbri valmimisele kaasa aitasid.

Lehe koostasid: Aivi Sepp ja Juhan Pöld.
Trükkimisetöö OÜ ERKOTRÜKK